

Shrnutí dopadu GDPR do činnosti MŠ

Jak to vlastně celé dopadlo

Od ledna letošního roku jsme zde probírali některé aspekty obecného nařízení o ochraně osobních údajů a jeho dopady do činnosti mateřských škol. Zároveň v rámci posledního půl roku podnikly všechny mateřské školy větší nebo menší přípravy na ono magické datum 25. května, kdy nabylo nařízení účinnosti. Konec světa se s datem účinnosti sice nekonal, ale určité změny nařízení přineslo. Postupem času se některé nejasné části vyjasnily, některé oblasti však stejně bude muset napravit až praxe.

MGR. RADOMÍR PIVODA

Nařízení GDPR nebylo primárně určeno pro školství, některé jeho instituty jsou bezesporu dobře myšlené, ale obecně se bohužel jedná v drtivé řadě případů o další **administrativní komplikace pro už tak dost náročnou práci ředitelky a ředitelů mateřských škol**, o finanční stránce věci nemluvě.

” Jedním z pozitivních dopadů GDPR je méně časté zveřejňování fotografií dětí na sociálních sítích.

Při prohlídkách řady školek jsem narazil na změny v označování skříněk nebo poliček dětí v šatnách, ze kterých zmizely fotografie a nahradily je nejrůznější obrázkové symboly. Obecně ve většině školek **zmizela řada fotografií z nástěnek i z chodeb**. Věřím, že zrovna tohle nebyl primární zájem Evropské unie, když GDPR vznikalo.

Úbytek fotografií jsem zaznamenal také na webových stránkách. Některé školky zcela zlikvidovaly úložiště fotografií na internetu a některé pro jistotu smazaly účet na sociálních sítích. Je pravda, že právě tato věc možná není zcela bez opodstatnění. **Užívání sociálních sítí a sdílení fotografií** dětí ve školce bylo v řadě případů velice benevolentní a bohužel mohlo představovat jistá rizika.

U fotografií lze tedy určité zpřísnění pochopit, i když by se mělo vykládat rozumným způsobem – **získejte souhlas od rodičů** pro jednotlivé účely a typy užití fotografií, a pokud máte v konkrétních případech napjaté vztahy, raději se fotografování vyhněte. Zůstává velká **nevyváženost v pozici školky a rodičů**, kdy školka musí dávat pozor, aby řádně získala souhlas v požadované formě, ale rodičům lze pořizování fotografií na akcích školky zakázat poměrně těžko. Navíc se na fotografování ze strany rodičů GDPR neuplatní, protože se bude jednat o **činnost osobní povahy**, která nemá obchodní ani institucionální charakter.

V případě problému se tak dostáváme spíše do roviny ochrany osobnosti podle občanského zákoníku a GDPR zde zůstává stranou.

V několika školkách jsem se setkal s tím, že kvůli GDPR byly odstraněny výkresy a další práce dětí, protože na nich byl podpis, většinou křestní jméno. Domnívám se, že nikoho z evropských zákonodárců ani v nejdřívejších snech

nenapadlo, že by nařízení mělo mít takový dopad.

Další oblastí, u které jsem s přípravou na GDPR zaznamenal aktivitu, je **zajištění vstupu do budovy** školky.

Vstup do školky pomocí otisku prstů nemůže být jedinou variantou, rodiče mohou odmítnout jeho poskytnutí.

Jak nejlépe tedy zajistit vstup, respektive jak zabránit vstupu neoprávněných osob?

” Školy si po zavedení nařízení dávají větší pozor na nevhodné zveřejňování zdravotních údajů.

Pokud se jedná o malou školku, bývá vstup vyřešen jednoduše tím, že si rodiče musí zazvonit a počkat, až jim někdo přijde otevřít. Jak lze ale z pohledu GDPR využívat některé sofistikovanější systémy, jako například **čtečku otisku prstů?**

V některých školkách je tento systém využíván, navíc se souhlasem rodičů. I přes výslovný souhlas rodičů byl ale v rámci jedné z kontrol Úřadu pro ochranu osobních údajů shledán jako **problematický**. Vždy se tak musí ředitelka školky zamyslet nad tím, zda mají rodiče možnost i jiného, **alternativního zajištění vstupu**, než je samotný otisk prstu.

Jak totiž postupovat v případě, kdy většina rodičů bude s takovým systémem souhlasit a jeden z rodičů ne? V takovém případě nastává problém a je nutné vymyslet i nějaký jiný způsob. Nabízejí se tak **různá řešení jako čipy nebo magnetické karty**. Tím se ale bohužel ztrácí onen efekt jednoznačné identifikace, protože čip i kartu můžete někomu zapůjčit, nebo ji prostě ztratíte. To se u otisku prstu stát nemůže.

Určité zpřísnění můžeme zaznamenat také u **uchovávání údajů ve třídách**, či spíše v okolí kateder. Ze zorného pole zmizela řada papírů a poznámek, které se přesunuly většinou do šuplíků stolů nebo občas do **nově zakoupených úložných prostorů**. Některá tato opatření mohou zdržovat při každodenním fungování, ale některá nejsou zcela od věci. Jen si sami zkuste uvědomit, kde se ve vaší školce například nacházela **zdravotní dokumentace**.

Věřím, že například nástěnky se seznamem dětí a výčtem jejich alergií tak už nebude možné ve školkách vidat poblíž jídelny nebo na chodbě, ale tyto údaje o zdravotním stavu budou

náležitě uchovávány mimo zraky nepovolaných osob.

Samostatnou kapitolou je **užívání výpočetní techniky**. Bez ohledu na to, jaký systém ve školce využíváte, je vhodné se zamyslet nad **zabezpečením údajů**.

Možná jste i podnikli nějaké kroky k posílení bezpečnosti. Nastavení nových a silnějších hesel pro přístup do počítače, poučení učitelek, jak s počítačem zacházet z pohledu bezpečnosti a důvěrnosti dat. Nikdo nemůže vyžadovat, aby si školka sama prováděla nějaký bezpečnostní audit, ale možná není od věci nechat si vybavení **zkontrolovat od odborníka a požádat o radu**, pokud jsou v rámci výpočetní techniky slabá místa.

Otázkou je také využívání programů určených pro školky, zejména pak správné vyplňování údajů. Zde narážíme na bezpečnost a také na tzv. **zásadu minimalizace**. V nejedné školce se totiž právě ty nejcitlivější údaje zapisují na nesprávná místa, například do kolonky nazvané „Poznámka“.

Bez jakéhokoli dalšího zabezpečení se tak v poznámce často objevují údaje o zdravotním nebo psychickém stavu dítěte a občas se jedná o poměrně rozsáhlé texty. Z pohledu GDPR to rozhodně není správné a vhodné a vedení školky by mělo dohlédnout na to, co a do jaké evidence zaměstnanci zapisují.

Jistou komplikací pro provoz školky je díky GDPR **kommunikace s rodiči po telefonu**. Podle výkladových materiálů k GDPR je nutné si vždy ověřit totožnost volající osoby, aby se školka nedopustila prohřešku tím, že sdělí osobní údaje neoprávněné osobě.

Jak ale ověřovat totožnost a zároveň nekomplikovat život sobě i rodičům? Jednou z možností je **heslo pro komunikaci**. V praxi to může představovat zpočátku problém, než si rodiče na tento systém zvyknou, ale pro školku jde o bezpečnostní opatření a může tak předejít zbytečným problémům.

” Nutnost ověření identity vyžaduje upravit zvyklosti v telefonní i e-mailové komunikaci.

Jako takové heslo lze například použít číslo žáka, jestliže se jedná o unikátní číslo, které znají pouze odpovědné osoby ve školce a rodič.

Jiná bude situace v případě, že rodiče osobně znáte a poznáte je podle hlasu a výrazových prostředků. Nicméně pokud by došlo v takovém případě k záměně, bude školka těžko prokázat, že přijala dostatečná opatření, když se pouze spolehla na pocit známosti s volajícím.

V rámci komunikace nastanou těžší časy i při **užívání e-mailu**. Rozhodně by již nemělo docházet k zasílání hromadných e-mailů s tím, že **adresáti uvidí navzájem adresy ostatních** příjemců zprávy.

Je proto nutné dávat adresy příjemců do **pole „skrytá kopie“** a do pole komu udávat ideálně svoji vlastní adresu. Přímou v den účinnosti nařízení

se tato věc nepovedla řadě institucí, které rozesílaly svým kontaktům sdělení o nových pravidlech ochrany osobních údajů, chtěly se pochlubit, jak to GDPR zvládly, a zároveň poslaly takovou zprávu všem svým kontaktům hromadně, tedy tak, že vlastně porušily GDPR již svým prvním krokem.

Dobré je také dávat pozor na odesílání citlivých údajů **nezabezpečeným e-mailem**. GDPR mluví sice o šifrování, ale to je technika, která si pravděpodobně do českého školství nenajde cestu v dohledné době. Proto dbejte vždy opatrnosti při posílání citlivých údajů a jako nejjednodušší opatření alespoň **údaje dávejte do zaheslované přílohy**, a nikoli do těla e-mailu.

Celkově je potřeba přistupovat k GDPR s **jistou dávkou selského rozumu a vyvarovat se přehnaných opatření**, která vám budou leda komplikovat život. Teprve až praxe ukáže, které věci se vám v rámci přípravy podařilo udělat správně a kde jste se možná unáhliili nebo netrefili. Bude jistě zajímavé sledovat **kontrolní závěry Úřadu pro ochranu osobních údajů**, jehož dozorová činnost pomůže vyjasnit některá nejednoznačná místa a utvoří tak praxi, podle které budeme schopni všichni fungovat, a to jak v pozici školky, tak i v pozici rodiče.

Nařízení dává rodičům, zákonným zástupcům a celkově všem subjektům údajů do ruky **nová práva a nástroje**, jak se o svá práva hlásit. Doufejme jen, že budou lidé vymáhat svá práva tam, kde to bude dávat smysl, a ne v případech, kdy to bude spíš jenom jako bič v ruce nespokojeného rodiče. ■

Připravili jsme pro vás webinář s řešením nejčastějších sporných míst a dotazů ke GDPR. Díky webináři získáte doporučení, která můžete okamžitě využít ve své praxi. Více na www.forum-media.cz/gds.

Mgr. Radomír Pivoda

Radomír Pivoda se specializuje na právo duševního vlastnictví, ochranu osobnosti, ochranu osobních údajů a právo informačních technologií.

Klientům poskytuje v těchto oblastech komplexní poradenství.

Působil v mezinárodní kanceláři PwC Legal a v kanceláři Havel, Holásek & Partners.

V roce 2016 založil vlastní advokátní praxi AK Pivoda a trvale spolupracuje s kanceláří Pavelka & Partners.